

remissionem petenti, illustre testimonium est euangelij vocem et multis et singulis, qui ad Deum conuertuntur et consolationem petunt annunciare remissionem peccatorum iuxta dictum: „Quorumcunque remiseritis peccata, remittuntur eis.“¹⁶⁵ Deinde retento ritu priuatae absolutionis magis in ecclesia conspicitur discriminis legis et euangelij et ostenditur te-[G 4r:]stimonium 5 ipsis exemplis, quod in euangelio mandatum traditum sit de recipiendis lapsis, qui fatentur se reos esse et ad Deum redeunt uera poenitentia sicut Petrus Alexandrinus hunc ritum citauit contra Nouatianos.¹⁶⁶ Possunt et rudiores in mutuo illo colloquio erudiri et explorari, an intelligent doctrinam ecclesiae propriam et si qui in sceleribus contra conscientiam contumaciter perseuerant, moneri aut arceri possunt, ne sanctum projiciatur canibus et margaritae porcis.

CV.

Horrendum chaos est errorum de satisfactionibus, quas appareat ortas esse partim ex ignoratione historiarum, partim ex confusione disciplinae externae 15 et iustitiae spiritus. Fuerunt in prima ecclesia vsitata spectacula publicae poenitentiae, quam sic nominarunt, haud dubie accepta a sanctis patribus, qui vixerunt etiam ante diluuium. Nam polluti atrocibus et manifestis sceleribus, propter quae fuerant excommunicati, cum reddituri ad ecclesiam petebant se recipi, collocabantur in loco certo templi in conspectu populi cum signis reatus. Hic ritus non merebatur remissionem peccatorum coram Deo neque 20 culpae neque poenae, sed commonefactio erat apud alios homines, ut essent diligentiores in cauendis lapsibus et cogitarent de magnitudine peccatorum. Erat et exploratio, quae ostendebat istos serio petere veniam. Graeci haec spectacula nominarunt ἔπιτιμα, id est multas seu castigationes. Sed postea 25 superstitione creuerunt ritus et monachi, quia fontes ignorabant, portentosas opiniones de satisfactionibus finxerunt. Affirmant remitti quidem culpam propter contritionem et confessionem sufficientem, sed poenas aeternas mutari in poenas temporales et harum partem remitti potestate clauium partem redimendam esse satisfactionibus, quarum multos gradus constituerunt. 30

[G 4v:] CVI.

Falso fingebant opera quaedam indebita, id est non mandata lege Dei ut peregrinationes, rosaria, ieunia certorum dierum et similes ludos. Deinde horatatores erant multis, ut in collegia monachorum cooptarentur, ut ex fraternitate, quam magna pecunia redimebant, participes essent meritorum, quibus 35 monachorum sodalitia abundant. Praeterea pontifex romanus certo precio distribuebat indulgentias easque affirmabat esse applicationes meritorum,

¹⁶⁵ Joh 20,23.

¹⁶⁶ Vgl. Petrus von Alexandria, Epistola canonica III, in: PG 18, 471.